

Brochure Profielkeuze

Deze brochure Profielkeuze is geschreven voor de leerlingen. Het spreekt vanzelf dat ook ouders/verzorgers hierin de noodzakelijke informatie zullen aantreffen.

Achtereenvolgens komen aan bod:

<i>Profielkeuze in mavo 3</i>	<i>vanaf bladzijde 3</i>
<i>Profielkeuze in havo 3</i>	<i>vanaf bladzijde 9</i>
<i>Profielkeuze in vwo 3 en 4</i>	<i>vanaf bladzijde 12</i>
<i>Bijlagen</i>	<i>vanaf bladzijde 13</i>

Wij hopen dat deze uitgave een ondersteunende functie vervult bij de door mentoren gegeven keuzebegeleidingslessen.

Namens,

Dhr. S. Ruijter	(afdelingsleider mavo)
Dhr. K. Bijman	(afdelingsleider havo-onderbouw)
Dhr. A. de Custer	(afdelingsleider havo-bovenbouw)
Dhr. P. Verwindt	(afdelingsleider vwo-onderbouw)
Mw. B. Cillekens	(afdelingsleider vwo-bovenbouw)
Dhr. D. Tamboer	(decaan mavo)
Mw. E. de Goede	(decaan havo)
Mw. B. Rooimans	(decaan vwo)

De keuze van een profiel

Kiezen doe je heel veel in je leven. Je kiest voor bepaalde vrienden en vriendinnen, kiest voor die kleren die jij mooi vindt en je hebt gekozen voor deze school. Kiezen is een persoonlijke zaak. Goed kiezen valt te leren. De een zal vooral kiezen op grond van verstandelijke overwegingen, de ander laat meer zijn intuïtie meespelen. Geen enkele manier van kiezen is verkeerd, als die maar bij je past en als er maar aandacht aan wordt besteed. Uiteindelijk is het belangrijk dat je je opties goed hebt onderzocht en dat het gevoel bij je keuze goed is.

Vanuit school is onderstaande aangeboden als ondersteuning bij het maken van de profielkeuze.

- Organisatie LOB-week
- Voorlichting/informatie van de decaan aan de klas
- Wekelijkse mentoruur/LOB lessen
- Voorlichting van docenten over hun vak in de bovenbouw
- Een informatieboekje over alle vakken in de bovenbouw
- Een interesstest/stappen in Qompas
- Advies van docenten over haalbaarheid van hun vak in de bovenbouw

De semi-definitieve profielkeuze vindt eind januari plaats. Het doel van dit keuzemoment is om het denken over de keuze en wat daarmee samenhangt in een stroomversnelling te brengen. Hiermee wordt de basis gelegd voor een goed gesprek tussen alle betrokkenen en tevens wordt vermeden dat vlak voor de definitieve keuze nog overhaaste beslissingen genomen moeten worden.

De definitieve keuze vindt begin maart plaats. De keuze is als het ware de afronding/afsluiting van het keuzebegeleidingsproces. Voorafgaand aan dit keuzemoment worden ouders/verzorgers en leerlingen in de gelegenheid gesteld om op de zgn. "kwartier-avonden" in te tekenen. Er kan dan van gedachten worden gewisseld met de mentor, of andere betrokkenen.

Zowel de semi-definitieve als de definitieve keuze wordt door de leerling op de computer (via Zermelo) ingevoerd. Aan het einde van het keuzeprocess ondertekent de ouder/ verzorger het definitieve keuzeformulier.

Mavo - Havo - Vwo

Bijlage 1 en 2 - overzicht van de profielkeuzemogelijkheden op de afdeling mavo

Bijlage 3 - overzicht van de profielkeuzemogelijkheden op de afdeling havo

Bijlage 4 en 5 - overzicht van de profielkeuzemogelijkheden op de afdeling vwo

Profiel- en vakkenkeuze in M3 voor M4

Dit schooljaar moet je een aantal keuzes maken voor het komende schooljaar. Je moet vakken kiezen en een definitieve profielkeuze maken. Waar kan je uit kiezen? Wat houden de profielen in? Wat kan helpen bij een profiel- en vakkenkeuze? Op de meest voorkomende vragen geeft deze brochure antwoord.

Het schema hieronder geeft een overzicht van de profielen in mavo 4 en de daarbij horende profiel- en keuzevakken.

Profiel- en vakkenkeuze in M3 voor M4

Economie	Techniek	Zorg en Welzijn	
Gemeenschappelijk deel			
Engels	Engels	Engels	
Lichamelijke opvoeding	Lichamelijke opvoeding	Lichamelijke opvoeding	
Maatschappijleer	Maatschappijleer	Maatschappijleer	
Mentormoment	Mentormoment	Mentormoment	
Nederlands	Nederlands	Nederlands	
Profieldeel (verplicht)			
Economie	Nask1 (Natuurkunde)	Biologie	
	Wiskunde		
<i>kies 1 vak:</i>	<i>geen keuze</i>	<i>kies 1 vak:</i>	
Duits		Aardrijkskunde	
Frans		Geschiedenis	
Wiskunde		Wiskunde	
Vrije deel			
<i>kies 2 vakken:</i>	<i>kies 2 vakken:</i>	<i>kies 2 vakken:</i>	
Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	
Biologie	Biologie	Duits	
Duits	Duits	Economie	
Frans	Economie	Frans	
Geschiedenis	Frans	Geschiedenis	
Muziek	Muziek	Muziek	
Nask1 (natuurkunde)	Geschiedenis	Nask1 (natuurkunde)	
Nask2 (scheikunde)	Nask2 (scheikunde)	Nask2 (scheikunde)	
Wiskunde		Wiskunde	
Extra deel (optioneel / kies je hier een vak, dan ben je verplicht deze het hele jaar te volgen)			
<i>kies 1 vak:</i>	<i>kies 1 vak:</i>	<i>kies 1 vak:</i>	
Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	
Biologie	Biologie	Duits	
Duits	Duits	Economie	
Frans	Economie	Frans	
Geschiedenis	Frans	Geschiedenis	
Muziek	Muziek	Muziek	
Nask1 (natuurkunde)	Geschiedenis	Nask1 (natuurkunde)	
Nask2 (scheikunde)	Nask2 (scheikunde)	Nask2 (scheikunde)	
Sportklas*	Sportklas*	Sportklas*	
T&T*	T&T*	T&T*	
Wiskunde		Wiskunde	

* Sportklas en T&T zijn geen eindexamenvakken. De leerling dient in minimaal 5 vakken eindexamen te doen.

Gemeenschappelijke deel

De vakken binnen het gemeenschappelijke deel zijn in mavo 4 verplicht.

Profieldeel

De vakken binnen het profieldeel passen bij het profiel techniek, zorg en welzijn of economie.

Wanneer past een profiel bij jou? Welke interesses passen bij een profiel?

Techniek

- Timmeren, metselen, stukadoren, schilderen
- Houtbewerken (meubel maken) en stofferen
- Logistiek en wegenbouw
- Werken met elektriciteit
- Installatietechniek
- Metaal en metaalbewerking
- Sleutelen aan voertuigen

Zorg en Welzijn

- Doktersassistent(e)
- Verzorgen van zieken, bejaarden, kinderen, etc
- Verzorgen van gezicht, huid, haar, voeten, etc
- Werken in het theater
- Werken in de beveiliging
- Sportieve activiteiten

Economie

- Werken in een winkel of groothandel
- Werken met mode/kleding
- Werken in de toeristische sector
- Werken in de logistiek
- Kantoorwerkzaamheden verrichten
- Voedsel bereiden of serveren

Vrije deel

De vakken binnen het vrije deel zijn bedoeld om de vakkenkeuze te verbreden en ruimte te geven voor verdieping. Je kiest minimaal twee vakken uit het vrije deel. Als je drie vakken uit het vrije deel kiest, dan heb je een extra (7^e) vak opgenomen.

Extra (7^e) vak kiezen

Leerlingen met goede studieresultaten kunnen een extra vak (7^e) kiezen. Zij moeten dan wel een positief advies hebben van hun vakdocent en het gemiddelde schoolexamencijfer moet aan het einde van het cursusjaar > 5.5 zijn. De leerlingen geven bij de keuze van het extra vak in twee stappen hun voorkeur aan. Vanzelfsprekend proberen wij altijd de eerste voorkeur te realiseren. Altijd geldt de voorwaarde dat het opnemen van het extra vak rooster-technisch haalbaar moet zijn.

Een extra vak dient in mavo 4 het hele jaar gevolgd te worden. Tijdens leerjaar 4 kan er in principe geen ruiling plaatsvinden tussen het extra vak en één van de andere algemene vakken.

Sportklas en T&T

De Sportklas en T&T (technologie en toepassing) zijn keuzemogelijkheden waar geen examen aan vast zit en zijn alleen op te nemen als (extra) zevende vak.

De sportklasleerlingen volgen extra sportlessen in de week. Vind je sporten leuk of zou je er in toekomst wat mee willen doen, is de sportklas een uitkomst. Als je voor T&T kiest, dan volg je een praktijkgericht programma en kom je in aanraking met mbo's en het bedrijfsleven, maar leer je ook praktische vaardigheden uit de technieksector, kritisch denken en samenwerken. Je leert werken vanuit een casus van een echt bedrijf.

Leren Leren

Als je succesvol wilt zijn op school denk je al snel aan het halen van goede cijfers. Om dit te behalen heb je leer- en studievoordigheden nodig: bijvoorbeeld het toepassen van de juiste leerstrategie, je agenda op orde houden en het maken en uitvoeren van plannings.

De leer- en studievoordigheden hangen samen met de ontwikkeling van executieve functies. Executieve functies zijn manieren of vaardigheden om je gedrag te besturen. Ze zijn de dirigent van je hersenen, zij sturen je aan. Bijvoorbeeld dat je leert omgaan met plotselinge veranderingen, dat je leert denken voor je iets roept of dat je de Engelse woordjes leert onthouden. Naast de studievoordigheden en de executieve functies zijn er ook voorwaarden die een belangrijke rol spelen bij leren: je fijn voelen in de klas, reflecteren op jezelf en voor jezelf opkomen. Het beheersen van deze voorwaarden geven je motivatie.

Bij leren-leren ga je in een kleine groep je vaardigheden en voorwaarden die leiden tot succes op school ontdekken, leren en oefenen. Dit doe je voor 3 lessen per week. De lessen hebben een vaste structuur waarbij er ook tijd is voor het maken van huiswerk. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan bijvoorbeeld je attributiestijl, pro-actief gedrag, breineducatie en de tijdmatrix.

Leren-leren heb je 3 lessen per week, gedurende het hele jaar. Je kiest leren-leren als extra vak.

Medio april wordt er in alle mavo 3 klassen voorlichting gegeven over het vak leren-leren in mavo 4. Je kunt je dan ook opgeven. Heb je al leren-leren in mavo 3 en wil je dit in mavo 4 weer volgen? Geef dan bij je pakketkeuze 6 examenvakken op. Ook als je leren-leren in mavo 3 niet hebt gevolgd kan je in mavo 4 instromen. Er is een maximum aan het aantal leerlingen dat kan deelnemen aan leren-leren.

Van mavo 4 naar havo 4

Leerlingen die door willen stromen naar havo 4, moeten geslaagd zijn voor het eindexamen met een extra (7^e) vak. **Let op!** Het zevende vak moet een eindexamenvak zijn. Leren Leren, Sportklas **of** T&T tellen voor de overgang naar havo 4 **niet** mee als zevende vak.

Als je naar het havo wilt, doe je er verstandig aan te weten in welke richting je later - dus na het havo - wilt doorleren. De gevolgde vakken op de mavo en havo zijn immers de basis voor je vervolgopleiding.

Op het havo wordt gewerkt met profielen. Zoals je weet, moet je in ieder geval op de mavo wiskunde of een tweede moderne vreemde taal in je eindexamenpakket hebben om de overstap naar het havo te kunnen maken. Het vak Engels is natuurlijk ook op het havo verplicht. Het is raadzaam om de hieronder staande gegevens over de profielen van het havo goed te bestuderen. Je vakken op de mavo kun je daar dan op afstemmen. De informatie over deze profielen wordt onder enig voorbehoud gepubliceerd.

Profielen havo

Als je op het havo het profiel Natuur en Techniek (NT) overweegt te kiezen, moet je de volgende vakken in je mavo-pakket hebben: NE - EN - WI - NASK I - NASK II. Je moet op het havo je profiel verdiepen of verbreden. Je kunt dat doen door bijvoorbeeld Biologie op te nemen. Vakken die niet op de mavo worden aangeboden, maar die je wel in je profiel kunt opnemen zijn Wiskunde D en NLT (Natuur, Leven en Technologie).

Als je op het havo het profiel Natuur en Gezondheid (NG) overweegt te kiezen, zijn de volgende vakken belangrijk: NE - EN - WI - BI - NASK II. Je moet op het havo je profiel verdiepen of verbreden. Je kunt dat doen door bijvoorbeeld Natuurkunde (dat is NASK 1 op het mavo) of Aardrijkskunde op te nemen. Ook NLT is mogelijk.

Als je op het havo het profiel Economie en Maatschappij (EM) overweegt te kiezen, zijn de volgende vakken belangrijk: NE - EN - WI - EC - GS. Je moet op het havo je profiel verdiepen of verbreden. Je kunt dat doen door Frans, Duits, Aardrijkskunde, Maatschappijwetenschappen of Bedrijfseconomie te kiezen.

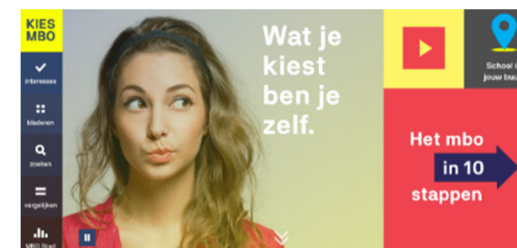
Als je op het havo het profiel Cultuur en Maatschappij (CM) overweegt te kiezen, zijn de volgende vakken belangrijk: NE - EN - GS – Frans of Duits. Je moet op het havo je profiel verdiepen of verbreden door uit de maatschappijvakken: Aardrijkskunde, Economie of Maatschappijwetenschappen op te nemen en uit de cultuurvakken een kunstvak (muziek of Art & Design), filosofie of een 3e moderne vreemde taal te kiezen. Hoewel Wiskunde niet verplicht is in dit profiel, is het wellicht toch verstandig om dit vak te kiezen.

Op het havo kun je GS, AK, BI en EC opnemen zonder dat je er op de mavo examen in hebt gedaan. Dat geldt ook voor de volgende vakken van het havo: Bedrijfseconomie, NLT, filosofie, maatschappijwetenschappen, muziek, Art & Design en O&O (in overleg met de docenten van O&O).

Wat kan helpen bij het maken van een profiel- en vakkenkeuze?

Bedenk waar je **goed** in bent, waar je **kwaliteiten** liggen en waar je **interesses** liggen. Tijdens deze lastige zoektocht kan je:

- de stappen van Qompas maken en doornemen. De aangeboden opdrachten kunnen je helpen om tot een juiste keuze te komen.
- de website www.kiesmbo.nl raadplegen. Hier lees je van alles over de mogelijkheden binnen het mbo en kan je kennis maken met verschillende opleidingen.
- in gesprek gaan met je ouder(s)/verzorger(s) over je kwaliteiten en interesses.
- docenten of je **mentor** vragen om advies.
- een gesprek aanvragen met de decaan; Daan Tamboer (d.tamboer@bonhoeffer.nl)

Sportklas

Wil je straks naar de opleiding voor Sport en Bewegen of de Academie voor Lichamelijke Opvoeding? Ga je misschien in de gezondheidszorg? Overweeg je om bij de politie, brandweer of in het leger te gaan? Wil je later - of misschien nu meteen al - als vrijwilliger in een sportvereniging aan de slag? Of vind je het gewoon alleen maar heel erg plezierig om met sport en alles wat daar mee te maken heeft bezig te zijn en zou je je er best wat verder in willen verdiepen? In al die gevallen is de Sportklas, waarvoor je kunt kiezen in de Plustijd, echt iets voor jou.

Wat moet je kunnen?

Moet je een heel goede sporter zijn om voor de sportklas te kunnen kiezen? Nee, dat hoeft niet. Gewoon goed mee kunnen doen met gym is genoeg. Vraag aan je leraar L.O. of die vindt of je voldoende in je mars hebt. Het is natuurlijk wél belangrijk dat je heel erg geïnteresseerd bent in veel verschillende vormen van bewegen en sport, en ook in de achtergronden ervan (regels, techniek, tactiek, ontwikkeling). En je moet het leuk vinden om in bewegingssituaties leiding te geven. Want je leert, meer dan bij L.O., naast bewegingssituaties ontwerpen en op gang houden ook rollen van scheidsrechter, coach, trainer of organisator te vervullen.

Iets over het programma

Net als bij de 'gewone' gymlessen zijn er vier domeinen van waaruit het programma is opgebouwd: 'Bewegen', 'Bewegen & Gezondheid', 'Bewegen & Regelen' en 'Bewegen & Samenleving'. Het verschil is dat je in de Sportklas overall uitgebreider op ingaat. Bij 'Bewegen' vergroot je je vaardigheid in een paar spelen. Bij 'Bewegen & Regelen' gaat het om het leren vervullen van leidinggevende rollen in sport en bewegen (scheidsrechter, trainer, organisator). Bij 'Bewegen & Gezondheid' en 'Bewegen & Samenleving' doe je achtergrondkennis op over bewegen en sport. Bijvoorbeeld over de relatie tussen bewegen en gezondheid, over het opzetten van een trainingsprogramma en over het verbeteren van je eigen fitheid. En over hoe de wereld van sport en bewegen is georganiseerd. De praktijkonderdelen die dit keer aan bod komen zijn: volleybal, zwaaionderdelen bij het turnen, flagfootball/american football, trainingsleer (het trainen van het uithoudingsvermogen of kracht), hockey/zaal hockey, zelfverdediging, beachsporten, bewegen en muziek, basketbal, free running, rugby en atletiek. In de lessen is ook aandacht voor spelregelkennis, trainingsleer, EHBO bij sport, sportnatuurkunde en organiseren van sporttoernooien.

Hoeveel tijd?

Om dit alles onder de knie te krijgen kost best wat tijd. Het is dus geen plustijd module, je maak de keuze Sportklas voor in ieder geval één jaar! Hierbij besteed je elke week 2 tot 3 uren aan de Sportklas. Voor alle duidelijkheid: dat komt naast de lessen die je met je eigen klas aan LO volgt. Maar hoe leuk is het om meer lestijd aan sport en bewegen te kunnen besteden! Aan het eind van de Sportklas krijg je een certificaat, waarin beschreven staat wat je allemaal hebt gedaan en geleerd.

T&T (Technologie en toepassing)

Leerlingen die kiezen voor T&T volgen een praktijkgericht programma van 3 lessen in de week gedurende het hele schooljaar. Zij zullen in 4 periodes middels 3 projecten op een andere, praktijkgerichte manier gaan leren. Leerlingen komen in aanraking met mbo's en het bedrijfsleven, maar leren ook praktische vaardigheden uit de technieksector, kritisch denken en samenwerken. Leerlingen werken vanuit een casus van een echt bedrijf.

T&T heeft veel raakvlakken met O&O (Technasium) en de opdrachten sluiten aan op de bestaande profielen; Economie, Techniek en Zorg & Welzijn.

Tot slot biedt het vak leerlingen de kans om ervaringen op te doen met bedrijven en mbo's, wat de leerlingen een voorsprong kan geven richting het vervolgonderwijs.

Havo

Hieronder volgt een overzicht van de profielkeuzemogelijkheden op de afdeling havo van onze school. Voor de details verwijzen we jullie naar de bijlage.

Er zijn 4 profielen:

- Cultuur en Maatschappij
- Economie en Maatschappij
- Natuur en Gezondheid
- Natuur en Techniek

Elk profiel bestaat uit:

- Het gemeenschappelijk deel
- Het profieldeel
- Het vrije deel

Toelichting bij de keuze in het vrije deel:

- Bij de N profielen bieden wij de leerlingen de mogelijkheid een moderne vreemde taal op te nemen in verband met een mogelijke overstap naar het vwo. Tevens geeft het de leerlingen de mogelijkheid om een toerisme- of internationaal-gerelateerde opleiding te volgen.
- Bij het C&M profiel bieden wij de leerlingen de mogelijkheid wiskunde A op te nemen in verband met een mogelijke overstap naar het VWO. Tevens geeft wiskunde A de leerlingen ook extra mogelijkheden in het HBO.
- Economie biedt de leerlingen soms extra mogelijkheden in het HBO (toelating bij economische faculteiten).
- Wiskunde D kan alleen worden gekozen in combinatie met wiskunde B.
- Voor de keuze van het extra vak, biologie en wiskunde-B in het E&M-profiel en het vak geschiedenis in een N-profiel gelden enkele voorwaarden:
Het advies van de vakdocent en de beoordelingen voor inzicht en inzet moeten positief zijn.
Er volgt een motivatiegesprek met de leerling
- Sommige keuzes in het vrije deel zijn vanwege de complexiteit van het rooster niet te maken. We bieden leerlingen de mogelijkheid deze vakken via zelfstudie te volgen. Je afdelingsleider en/ of decaan kunnen je hier meer over vertellen.

Leren-leren in havo 4

Als je succesvol wilt zijn op school denk je al snel aan het halen van goede cijfers. Om dit te behalen heb je leer- en studievoordigheden nodig: bijvoorbeeld het toepassen van de juiste leerstrategie, je agenda op orde houden en het maken en uitvoeren van plannings. Volgend jaar krijg je te maken met

schoolexamens (PTA's) waarbij een grotere hoeveelheid stof wordt getoetst. Voor leerlingen die dreigen vast te lopen op deze leer- en studievaardigheden bieden wij leren-leren aan.

De leer- en studievaardigheden hangen samen met de ontwikkeling van executieve functies. Executieve functies zijn manieren of vaardigheden om je gedrag te besturen. Ze zijn de dirigent van je hersenen, zij sturen je aan. Bijvoorbeeld dat je leert omgaan met plotselinge veranderingen, dat je leert denken voor je iets roept of dat je de Engelse woordjes leert onthouden. Naast de studievaardigheden en de executieve functies zijn er ook voorwaarden die een belangrijke rol spelen bij leren: je fijn voelen in de klas, erbij horen, voor jezelf opkomen, het gevoel dat je iets kunt en voldoende slapen. Het beheersen van deze voorwaarden geven je motivatie.

Bij leren-leren ga je in een kleine groep je vaardigheden en voorwaarden die leiden tot succes op school ontdekken, leren en oefenen. Dit doe je voor 3 lesuren per week.

De lessen leren-leren hebben een vaste structuur waarbij er ook tijd is voor het maken van huiswerk. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan bijvoorbeeld je mindset, pro-actief gedrag, uitstelgedrag en slapen.

Leren-leren heb je 3 lesuren per week, gedurende het hele jaar. Je kiest leren-leren als extra vak.

Voor meer informatie over leren-leren kun je contact opnemen met je mentor of afdelingsleider. Er is een maximum aan het aantal leerlingen dat kan deelnemen.

Kun je wat hulp gebruiken bij het maken van (studie)keuzes, kijk dan op de website van studiekeuze123:

<https://www.studiekeuze123.nl/van-profiel-naar-studie>

Ook is het belangrijk de stappen van Qompas te doorlopen, deel te nemen aan activiteiten en natuurlijk kun je terecht bij je decaan, mevrouw de Goede: e.degoede@bonhoeffer.nl

Van havo 5 naar vwo 5

Sommige leerlingen in havo 3 weten al dat ze na het behalen van het havodiploma de overstap naar vwo 5 willen maken. Het is goed om bij de profielkeuze in havo 3 daar al rekening mee te houden.

Op het vwo zijn wiskunde en een tweede moderne vreemde taal verplichte onderdelen in het eindexamenpakket. Het is verstandig om hier rekening mee te houden om de overstap naar het vwo te kunnen maken. Omdat er op het VWO in 8 vakken examen wordt gedaan, is het verstandig om hier rekening mee te houden en een extra (8^e) vak te kiezen. Hieronder staan de gegevens die je kunt bekijken om meer te weten te komen over de profielen van het vwo. Je vakkenpakket op het havo kun je daar dan op afstemmen. De informatie over deze profielen wordt onder enig voorbehoud gepubliceerd.

Als je op het vwo **het profiel Natuur en Techniek (NT)** overweegt, moet je de volgende vakken in je havo-pakket hebben: NE – EN – FA of DU – WI B – NA – SK en 1 uit Biologie, NLT (Natuur, Leven en technologie), Wiskunde D en O&O. Daarnaast kies je op het vwo nog een keuze-examenvak uit de vakken die je niet hebt gekozen in het profieldeel.

Als je op het vwo **het profiel Natuur en Gezondheid (NG)** overweegt te kiezen, moet je de volgende vakken in je havo-pakket hebben: NE - EN – FA of DU – WI(A of B) - SK – BI en 1 uit Aardrijkskunde, Natuurkunde, NLT, O&O. Daarnaast kies je op het vwo nog een keuze-examenvak uit de vakken die je niet hebt gekozen in het profieldeel.

Als je op het vwo **het profiel Economie en Maatschappij (EM)** overweegt te kiezen, moet je de volgende vakken in je havo-pakket hebben: NE – EN – FA of DU – WI (A of B) – EC – GS en 1 uit aardrijkskunde, Bedrijfseconomie, Maatschappijwetenschappen en een 3^e moderne vreemde taal. Daarnaast kies je op het vwo nog een keuze-examenvak uit de vakken die je niet hebt gekozen in het profieldeel.

Als je op het vwo **het profiel Cultuur en Maatschappij (CM)** overweegt te kiezen, zijn de volgende vakken belangrijk: NE - EN – FA of DU – WA – GS. Je moet daarnaast 1 van de maatschappijvakken Aardrijkskunde, Economie en Maatschappijwetenschappen kiezen en ook 1 van de cultuurvakken muziek, A&D (Art en Design) , filosofie of een 3e moderne vreemde taal. Daarnaast kies je op het vwo nog een keuze-examenvak uit de vakken die je niet hebt gekozen in het profieldeel. In het vrije deel wordt in overleg met de afdelingsleider van de bovenbouw vwo en de decaan nog één examenvak opgenomen.

Het is raadzaam om de profielenstructuur van het vwo goed te bestuderen. Je kunt daarvoor kijken in de keuzegids vwo die te vinden is op de decanen website onder de kop brochures en informatiebulletins. Als je overweegt een overstap naar het vwo te maken doe je er verstandig aan om met je decaan hierover te praten. In overleg kan dan een profiel worden vastgesteld.

De verdere begeleiding ter voorbereiding van deze overstap vindt plaats in havo 5.

VWO

Hieronder volgt een overzicht van de profielkeuzemogelijkheden op de afdeling vwo van onze school. Voor de details verwijzen we jullie naar de bijlagen.

Er zijn 4 profielen:

- Cultuur en maatschappij
- Economie en Maatschappij
- Natuur en Gezondheid
- Natuur en Techniek

Elk profiel bestaat uit:

- Het gemeenschappelijk deel
- Het profieldeel
- Het vrije deel

In de 3e klas helpt je mentor je ook bij het maken van een keuze voor de bovenbouw. Zij doen dat door met jou te praten over wat je leuk vindt, waar je goed in bent en of je al ideeën hebt voor je vervolgopleiding. Daarnaast werk je met de Profielkeuzemethode Qompas: a.d.h.v. interesse- belangstellingstesten en andere opdrachten zoek je uit welk profiel er bij jou past. Ook komt de decaan in de les om dingen uit te leggen en vragen te beantwoorden.

In januari maak je je keuze, voorafgaand daaraan krijg je ook adviezen van docenten en voorlichting over vakken die je nog niet kent omdat ze nieuw zijn in de bovenbouw.

In vwo 4 volg je een stroom, de M stroom, de N stroom of de Combistroom. (Zie de bijlage 4)

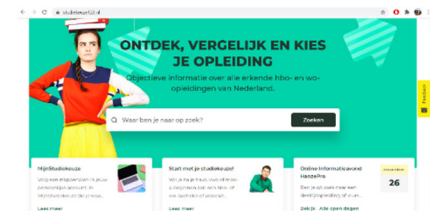
Na de 4e klas kies je een profiel. Door het kiezen van een bepaalde combinatie aan vakken is het ook mogelijk om een dubbelprofiel te volgen. Je volgt in principe negen vakken, maar vaak is het mogelijk om nog een extra vak(ken) te kiezen.

Je hebt in de 5e en 6e klas veelal dezelfde mentor zodat deze je goed leert kennen en je kan adviseren in de keuze voor een vervolgopleiding. Jullie werken aan de hand van 'dromen – durven – doen' en zo stippel je een pad uit om erachter te komen wat je na de middelbare school wil doen. Natuurlijk worden er ook activiteiten georganiseerd door de decaan die studiekeuze gerelateerd zijn.

Kun je wat hulp hierbij gebruiken bij het maken van de keuzes, kijk dan op deze website:

www.studiekeuze123.nl/van-profiel-naar-studiekeuze

Ook ben je altijd welkom voor vragen of een gesprek bij mevrouw Roimans, de decaan vwo: b..roimans@bonhoeffer.nl

Bijlage 1: Profiel- en vakkenkeuze in M2 voor M3

Economie	Techniek	Zorg en Welzijn	
----------	----------	-----------------	--

Gemeenschappelijk deel

Art2d (tekenen)	Art2d (tekenen)	Art2d (tekenen)	
CKV	CKV	CKV	
Engels	Engels	Engels	
Lichamelijke opvoeding	Lichamelijke opvoeding	Lichamelijke opvoeding	
NASK2 (Scheikunde)	NASK2 (Scheikunde)	NASK2 (Scheikunde)	
Nederlands	Nederlands	Nederlands	
Wiskunde	Wiskunde	Wiskunde	

Profieldeel (verplicht)

Economie	NASK1 (Natuurkunde)	Biologie	
----------	---------------------	----------	--

1 profielkeuzevak

Duits	Biologie	Aardrijkskunde	
Frans	Economie	Geschiedenis	

Vrije deel

3 keuzevakken in vrije deel:	3 keuzevakken in vrije deel:	3 keuzevakken in vrije deel:	
Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	
Biologie	Biologie	Duits	
Duits	Duits	Economie	
Frans	Economie	Frans	
Geschiedenis	Frans	Geschiedenis	
Muziek	Geschiedenis	Muziek	
NASK1 (natuurkunde)	Muziek	NASK1 (natuurkunde)	
Sportklas*	Sportklas*	Sportklas*	
T&T*	T&T*	T&T*	

* Sportklas en T&T zijn geen eindexamenvakken. Het is **niet** mogelijk om beide vakken te kiezen.

Bijlage 2: Profiel- en vakkenkeuze in M3 voor M4

Economie	Techniek	Zorg en Welzijn
Gemeenschappelijk deel		
Engels	Engels	Engels
Lichamelijke opvoeding	Lichamelijke opvoeding	Lichamelijke opvoeding
Maatschappijleer	Maatschappijleer	Maatschappijleer
Mentormoment	Mentormoment	Mentormoment
Nederlands	Nederlands	Nederlands
Profieldeel (verplicht)		
Economie	Nask1 (Natuurkunde)	Biologie
	Wiskunde	
<i>kies 1 vak:</i>	<i>geen keuze</i>	<i>kies 1 vak:</i>
Duits		Aardrijkskunde
Frans		Geschiedenis
Wiskunde		Wiskunde
Vrije deel		
<i>kies 2 vakken:</i>	<i>kies 2 vakken:</i>	<i>kies 2 vakken:</i>
Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde
Biologie	Biologie	Duits
Duits	Duits	Economie
Frans	Economie	Frans
Geschiedenis	Frans	Geschiedenis
Muziek	Muziek	Muziek
Nask1 (natuurkunde)	Geschiedenis	Nask1 (natuurkunde)
Nask2 (scheikunde)	Nask2 (scheikunde)	Nask2 (scheikunde)
Wiskunde		Wiskunde
Extra deel (optioneel / kies je hier een vak, dan ben je verplicht deze het hele jaar te volgen)		
<i>kies 1 vak:</i>	<i>kies 1 vak:</i>	<i>kies 1 vak:</i>
Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde
Biologie	Biologie	Duits
Duits	Duits	Economie
Frans	Economie	Frans
Geschiedenis	Frans	Geschiedenis
Muziek	Muziek	Muziek
Nask1 (natuurkunde)	Geschiedenis	Nask1 (natuurkunde)
Nask2 (scheikunde)	Nask2 (scheikunde)	Nask2 (scheikunde)
Sportklas*	Sportklas*	Sportklas*
T&T*	T&T*	T&T*
Wiskunde		Wiskunde
* Sportklas en T&T zijn geen eindexamenvakken. De leerling dient in minimaal 6 vakken eindexamen te doen.		

Bijlage 3: Profielkeuze H3 voor H4

Cultuur en Maatschappij	Economie en Maatschappij	Natuur en Gezondheid	Natuur en Gezondheid Technasium	Natuur en Techniek	Natuur en Techniek Technasium
--------------------------------	---------------------------------	-----------------------------	--	---------------------------	--------------------------------------

Gemeenschappelijk deel					
Culturele en kunstzinnige vorming	Culturele en kunstzinnige vorming	Culturele en kunstzinnige vorming	Culturele en kunstzinnige vorming	Culturele en kunstzinnige vorming	Culturele en kunstzinnige vorming
Engels	Engels	Engels	Engels	Engels	Engels
Lichamelijke opvoeding	Lichamelijke opvoeding	Lichamelijke opvoeding	Lichamelijke opvoeding	Lichamelijke opvoeding	Lichamelijke opvoeding
Maatschappijleer	Maatschappijleer	Maatschappijleer	Maatschappijleer	Maatschappijleer	Maatschappijleer
Mentormoment	Mentormoment	Mentormoment	Mentormoment	Mentormoment	Mentormoment
Nederlands	Nederlands	Nederlands	Nederlands	Nederlands	Nederlands

Profieldeel					
Geschiedenis	Economie Geschiedenis	Biologie Scheikunde	Biologie Scheikunde	Natuurkunde Scheikunde Wiskunde B	Natuurkunde Scheikunde Wiskunde B

1 vak uit:	1 vak uit:	1 vak uit:	1 vak uit:		
Duits	Wiskunde A	Wiskunde A	Wiskunde A		
Frans	Wiskunde B (≥ 7,0 + pos. adv.)	Wiskunde B	Wiskunde B		

1 vak uit:	1 vak uit:	1 vak uit:	verplicht:	1 vak uit:	verplicht:
Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	O&O	Biologie	O&O
Economie	Bedrijfseconomie	Natuur, Leven en Technologie		Natuur, Leven en Technologie	
Maatschappijwetenschappen	Duits	Natuurkunde		Wiskunde D	
	Frans				
1 vak uit:	Maatschappijwetenschappen				
Art & Design					
Duits					
Filosofie					
Frans					
Muziek					

Vrije deel					
1 vak uit:	1 vak uit:	1 vak uit:	1 vak uit:	1 vak uit:	1 vak uit:
Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	Bedrijfseconomie	Bedrijfseconomie
Art & Design	Art & Design	Bedrijfseconomie	Bedrijfseconomie	Biologie	Biologie
Duits	Bedrijfseconomie	Duits	Duits	Duits	Duits
Economie	Duits	Economie	Economie	Economie	Economie
Filosofie	Filosofie	Frans	Frans	Frans	Frans
Frans	Frans	Natuur, Leven en Technologie	Natuur, Leven en Technologie	Natuur, Leven en Technologie	Natuur, Leven en Technologie
Maatschappijwetenschappen	Maatschappijwetenschappen	Natuurkunde	Natuurkunde	Wiskunde D (alleen i.c.m. WisB)	Wiskunde D (alleen i.c.m. WisB)
Muziek	Muziek				
Wiskunde A					

Extra deel (optioneel / kies je hier een vak, dan ben je verplicht deze het hele jaar te volgen)					
1 vak uit:	1 vak uit:	1 vak uit:	geen extra keuze	1 vak uit:	geen extra keuze
Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde		Art & Design*	
Art & Design	Art & Design	Art & Design*		Bedrijfseconomie	
Bedrijfseconomie*	Bedrijfseconomie	Bedrijfseconomie		Biologie	
Duits	Biologie* (≥ 7,0 + pos. adv.)	Duits		Duits	
Economie	Duits	Economie		Economie	
Filosofie	Filosofie	Filosofie*		Filosofie*	
Frans	Frans	Frans		Frans	
Maatschappijwetenschappen	Maatschappijwetenschappen	Geschiedenis* (≥ 7,0 + pos. adv.)		Muziek*	
Muziek	Muziek	Muziek*		Natuur, Leven en Technologie	
Wiskunde A		Natuur, Leven en Technologie		Wiskunde D (alleen i.c.m. WisB)	
		Natuurkunde			
		Wiskunde D* (alleen i.c.m. WisB)			

* Dit vak kun je in dit profiel alleen kiezen als extra(8e) vak. Indien het niet in je rooster past, zul je dit vak via zelfstudie moeten volgen. Overleg met je mentor of mevr. De Goede als je deze optie overweegt.

Bijlage 4: Profielkeuze V3 voor V4

VWO Niet-Technasium		VWO Technasium	
M-stroom	N-stroom	N-stroom	
kies voor afdeling:	kies voor afdeling:	kies voor afdeling:	
Atheneum Gymnasium	Atheneum Gymnasium	Atheneum Gymnasium	
Gemeenschappelijk deel			
<i>CKV (niet voor Gymnasium)</i>	<i>CKV (niet voor Gymnasium)</i>	<i>CKV (niet voor Gymnasium)</i>	
Engels	Engels	Engels	
Levensbeschouwelijke Vorming	Levensbeschouwelijke Vorming	Levensbeschouwelijke Vorming	
Lichamelijke opvoeding	Lichamelijke opvoeding	Lichamelijke opvoeding	
Maatschappijleer	Maatschappijleer	Maatschappijleer	
Mentormoment	Mentormoment	Mentormoment	
Nederlands	Nederlands	Nederlands	
alleen gymnasium 1 vak uit :	alleen gymnasium 1 vak uit :	alleen gymnasium 1 vak uit :	
Grieks	Grieks	Grieks	
Latijn	Latijn	Latijn	
1 vak uit:	1 vak uit:	1 vak uit:	
Duits	Duits	Duits	
Frans	Frans	Frans	
Stroomdeel (verplicht)			
Economie	Biologie	Biologie	
Geschiedenis	Natuurkunde	Natuurkunde	
	Scheikunde	O&O	
		Scheikunde	
1 vak uit:	1 vak uit:	1 vak uit:	
Wiskunde A en C	Wiskunde A en C****	Wiskunde A en C****	
Wiskunde B	Wiskunde B	Wiskunde B	
Vrije deel			
3 vakken uit:	2 vakken uit:	1 vak uit:	
Aardrijkskunde	Aardrijkskunde**	Aardrijkskunde**	
Art & Design*	Art & Design*	Art & Design*	
Bedrijfseconomie	Bedrijfseconomie	Bedrijfseconomie	
Duits	Economie	Biologie	
Frans	Geschiedenis**	Economie	
<i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i>	<i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i>	<i>Geschiedenis**</i>	
<i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i>	<i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i>	<i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i>	
Muziek*	Muziek*	<i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i>	
	Natuur, Leven en Technologie	Muziek*	

* Art & Design en Muziek kunnen niet beide gekozen worden.

** Aardrijkskunde en Geschiedenis kunnen niet beide gekozen worden in de N-stroom.

**** Als je Wiskunde A kiest, kun je niet meer voor een NT profiel in VWO 5 kiezen. Overleg daarom bij deze keuze met de decaan

Bijlage 5: Profielkeuze V4 voor V5

Cultuur en Maatschappij	Economie en Maatschappij	Natuur en Gezondheid	Natuur en Gezondheid Technasium	Natuur en Techniek	Natuur en Techniek Technasium
kies voor afdeling: Atheneum Gymnasium	kies voor afdeling: Atheneum Gymnasium	kies voor afdeling: Atheneum Gymnasium	kies voor afdeling: Atheneum Gymnasium	kies voor afdeling: Atheneum Gymnasium	kies voor afdeling: Atheneum Gymnasium
Gemeenschappelijk deel					
Engels <i>Griekse en Latijnse taal en cultuur (Gymnasium)</i> Lichamelijke opvoeding Mentormoment Nederlands	Engels <i>Griekse en Latijnse taal en cultuur (Gymnasium)</i> Lichamelijke opvoeding Mentormoment Nederlands	Engels <i>Griekse en Latijnse taal en cultuur (Gymnasium)</i> Lichamelijke opvoeding Mentormoment Nederlands	Engels <i>Griekse en Latijnse taal en cultuur (Gymnasium)</i> Lichamelijke opvoeding Mentormoment Nederlands	Engels <i>Griekse en Latijnse taal en cultuur (Gymnasium)</i> Lichamelijke opvoeding Mentormoment Nederlands	Engels <i>Griekse en Latijnse taal en cultuur (Gymnasium)</i> Lichamelijke opvoeding Mentormoment Nederlands

alleen gymnasium 1 vak uit : Grieks Latijn	alleen gymnasium 1 vak uit : Grieks Latijn	alleen gymnasium 1 vak uit : Grieks Latijn	alleen gymnasium 1 vak uit : Grieks Latijn	alleen gymnasium 1 vak uit : Grieks Latijn	alleen gymnasium 1 vak uit : Grieks Latijn
alleen atheneum 1 vak uit: Duits Frans	alleen atheneum 1 vak uit: Duits Frans	alleen atheneum 1 vak uit: Duits Frans	alleen atheneum 1 vak uit: Duits Frans	alleen atheneum 1 vak uit: Duits Frans	alleen atheneum 1 vak uit: Duits Frans

Profieldeel (verplicht)

Geschiedenis	Economie Geschiedenis	Biologie Scheikunde	Biologie O&O Scheikunde	Natuurkunde Scheikunde Wiskunde B	Natuurkunde O&O Scheikunde Wiskunde B
1 vak uit: Wiskunde A Wiskunde C	1 vak uit: Wiskunde A Wiskunde B	1 vak uit: Wiskunde A Wiskunde B	1 vak uit: Wiskunde A Wiskunde B	1 vak uit: Biologie Natuur, Leven en Technologie Wiskunde D	1 vak uit:
1 vak uit: Aardrijkskunde Maatschappijwetenschappen Economie Duits 1 vak uit: Frans Art & Design* Duits Filosofie Frans <i>Grieks (Gymnasium)</i> <i>Latijn (Gymnasium)</i> Muziek*	1 vak uit: Aardrijkskunde Bedrijfseconomie Duits Frans Maatschappijwetenschappen	1 vak uit: Aardrijkskunde Natuur, Leven en Technologie Natuurkunde			

Vrije deel

1 vak uit: Aardrijkskunde Art & Design* Bedrijfseconomie (alleen i.c.m. Wiskunde A) Duits Economie (alleen i.c.m. Wiskunde A) Filosofie Frans <i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i> <i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i> Maatschappijwetenschappen Muziek*	1 vak uit: Aardrijkskunde Art & Design* Bedrijfseconomie Duits Filosofie Frans <i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i> <i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i> Maatschappijwetenschappen Muziek*	1 vak uit: Aardrijkskunde Art & Design* Bedrijfseconomie Duits Economie Filosofie Frans <i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i> <i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i> Muziek* Natuur, Leven en Technologie Natuurkunde Wiskunde D (alleen i.c.m. WisB)	1 vak uit: Aardrijkskunde Art & Design* Bedrijfseconomie Duits Economie Filosofie Frans <i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i> <i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i> Muziek* Natuur, Leven en Technologie Natuurkunde Wiskunde D (alleen i.c.m. WisB)	1 vak uit: Aardrijkskunde Art & Design* Bedrijfseconomie Biologie Duits Economie Filosofie Frans <i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i> <i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i> Muziek* Natuur, Leven en Technologie Wiskunde D (alleen i.c.m. WisB)	1 vak uit: Aardrijkskunde Art & Design* Bedrijfseconomie Biologie Duits Economie Filosofie Frans <i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i> <i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i> Muziek* Natuur, Leven en Technologie Wiskunde D (alleen i.c.m. WisB)
---	---	--	--	---	---

Extra deel (optioneel / kies je hier een vak, dan ben je verplicht deze het hele jaar te volgen)

1 vak uit: Aardrijkskunde Art & Design* Bedrijfseconomie (alleen i.c.m. Wiskunde A) Duits Economie (alleen i.c.m. Wiskunde A) Filosofie Frans <i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i> <i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i> Maatschappijwetenschappen Muziek*	1 vak uit: Aardrijkskunde Art & Design* Bedrijfseconomie Duits Filosofie Frans <i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i> <i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i> Maatschappijwetenschappen Muziek*	1 vak uit: Aardrijkskunde Art & Design* Bedrijfseconomie Duits Economie Filosofie Frans Geschiedenis** <i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i> <i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i> Maatschappijwetenschappen** Muziek* Natuur, Leven en Technologie Natuurkunde Wiskunde D (alleen i.c.m. WisB)	1 vak uit: Aardrijkskunde Art & Design* Bedrijfseconomie Duits Economie Filosofie Frans Geschiedenis** <i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i> <i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i> Maatschappijwetenschappen** Muziek* Natuur, Leven en Technologie Wiskunde D (alleen i.c.m. WisB)	1 vak uit: Aardrijkskunde Art & Design* Bedrijfseconomie Biologie Duits Economie Filosofie Frans Geschiedenis** <i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i> <i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i> Maatschappijwetenschappen** Muziek* Natuur, Leven en Technologie Wiskunde D (alleen i.c.m. WisB)	1 vak uit: Aardrijkskunde Art & Design* Bedrijfseconomie Biologie Duits Economie Filosofie Frans Geschiedenis** <i>Grieks (alleen voor Gymnasium)</i> <i>Latijn (alleen voor Gymnasium)</i> Maatschappijwetenschappen** Muziek* Natuur, Leven en Technologie Wiskunde D (alleen i.c.m. WisB)
---	---	---	--	--	--

Bij de keuzedelen kun je alleen vakken kiezen die in 4 vwo gevolgd zijn. Aardrijkskunde mag wel gekozen worden als het niet in 4 vwo gevolgd is.

* Art & Design en Muziek kunnen niet beiden in één profiel gekozen worden.

** Deze vakken kunnen alleen gekozen worden als extra(9e) vak. Indien het niet in je rooster past, zul je dit vak via zelfstudie moeten volgen.

In Gymnasium 5 is een 10e vak bespreekbaar als het inroosterbaar is. Je kunt hiervoor contact opnemen met de afdelingsleider.